

Fiskaalingin fær gongd á aðra vinnu eisini:

Havsbrún fer at lata alarum fóður um ársskiftið

— Spannandi royndir fara fram í lötuni

Hesir báðir arbeiða nú við fiskaaling. Til vinstru Dánjal Petur Højgaard, sum stendur fyri fódurroyndunum hjá Havsbrún og høgrumegin Hilmar Vang, sum tekur sær av fódurini av silum og laks hjá bæði Bakkafrost og Havsbrún.

Longu um ársskiftið 1981-82 verður tað fyrsta fódur, sum er framleitt í Føroyum, klárt at lata fiska- alarunum. Tá er eitt hálvt ár farið, síðani mjøl- og lýsiverksmiðjan Havsbrún í Fuglafirði, fór undir royndir at framleiða fódur til fiskaaling.

Framleiðsla av fóduri er ein av vinnugreinunum, sum er ein heilt náttúrligur táttur í menningini av fiskaalingini. Við at framleiða tað fódur, sum alararnir skulu brúka sjálvir, verður nógvur peningur spardurog vit vera betri færi fyri at lata alararnar fáa júst tað fódur, sum teir hava brúk fyri.

Innflyta fódur til Noregi

Higartil hevur alt fódur verið innflutt úr Noregi. Hetta meina menn her á landi kann ikki vera rætt, tí vit kunnu eins væl sjálvi gera hetta fódur. Í lötuni er stóðan tann, at vit út- flyta lýsi og fiskamjøl og síðani innflyta vit tað aftur sum fódur. Hetta er

at fara yvir um ánnu eftir vatni.

Tískil er Havsbrún farið undir royndir at framleiða fódur til føroysku alararnar. Á Havsbrún sigur stjórin, Andreas Lava Olsen, at tað er ikki annað enn náttúrligt, at teir byrja tilika framleiðslu.

Hann sigur viðari: — Størsti parturin av fódurinum er lýsi og mjøl og síðani fiskur ella slógv, og hetta er tann ráværa sum vit í dag hava á virkinum. Tí meti eg tað vera rætt, at vit sjálvir læra okkum at gera fódur istaðin fyri at innflyta tað.

Rituvikingur stendur fyri royndunum

Maðurin, sum stendur fyri royndunum at gera fódur, er rituvikingur og eitur Dánjal Petur Højgaard. Hann hevur tikið útbúgving sum cand. scient. í biologi og kemi á lærdu háskúlanum í Odense og Bergen. Hann hevur serliga arbeiðt við parasittum hjá svartkjafti.

Nú er hann heimaftur- komin hevur hann átið

sær hesa spennandi og áhugaverdu uppgávuna: at skapa grundarlagið undir eini framtíðar føy- oyskari fódurframleiðslu til alararnar.

Vit hittu Dánjal Petur inni í arbeiðshølunum á Bakkafrost á Glyvrum herfyri. Hann var júst í ferð við at gera nakrar blandingar av nýggjum fóduri. Til hetta brúkar hann eina vanliga blandi- maskinu og síðani eina pillaramaskinu.

Dánjal Petur greiðir frá, at Havsbrún hevur leigað holi, maskinur og labora- torium frá Bakkafrost til royndirnar, sum skulu ganga í eitt hálvt ár. Tær byrjaðu 30. juni í ár.

Gjørt stóran hyl til royndir

Á sjónum beint uttanfyri virkið liggur ein stóur flóti- hylur, sum er umleið 12 metrar í tvørmáti. Innan í hesum hylinum eru fimm smærri hyljar, sum hvør rúmar 400 laks- um.

Her verður so tað nýggja fódurið roynt. Talan er um fleiri ymisk sløg av fóduri, ialt fimm ymiskar blandingar av vátfóduri og turrfóduri.

Tey fimm sløginu eru:

1. Fiskur+mjøl (mælið slógv ella fiskur)
2. Ensilaga+mjøl
3. Fiskur+ensilaga+ mjøl
4. Mjøl+vatn
5. Innflutt turrfódur

Avtrat hesum verður eis- ini tilsett lýsi, bindievni og vitaminir.

Hvat viðvikur lutfall- inum av teim ymsu evn- unum í fódurinum, so er vanligt, at brúkt verður 10% lýsi, 40–50% mjøl, 30–40% fiskur (ensilaga, mælin ella slógv) og síðani 5% bindievni og vita- minir.

Verður fódurið nú fram- leitt í Føroyum, so er ein- ans neyðugt at innflyta bindievni. Restina hava vit sjálvir.

Vátfódur helst best

Í lötuni verður bert turr- fódur innflutt úr Noregi. Alararnir eru ikki visir í, at hetta er tað besta fóduri at brúka. Mett verður, at vátfódur er munandi betur at brúka í hvussu so er sum fódur hjá laksu um veturin.

Hvat viðvikur muninum millum hesi bæði sløg av fóduri, turrum og vátum, so ger eisini tað seg gald- andi, at meðan fiskurin skal brúka nógva orku at taka sjógv saman við tí turra fódurinum, so nýtist honum ikki hetta orku- krevjandi arbeiði, tá hann fær vátfódur!

Vit skilja annars millum vátfódur og vátpillarar. Í vátfódurinum er 80% vatn, og í vátpillaranum 30–40% vatn. Fyri at fiskurin kann vaksa skjót- ari er tí best at nýta vát- fódur.

Hetta er so nakað, sum royndirnar hjá Havsbrún skulu vísa okkum, og tí verða eisini øll hesi sløginu av fódurblandingum brúkt.

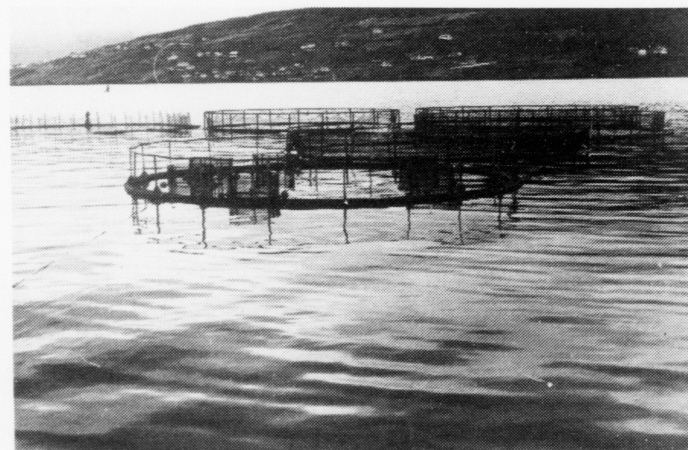
Havsbrún út- byggja

Fara fódurroyndirnar hjá Havsbrún at geva eitt gott úrslit, sum mangt bendir á, og eftirspurning- urin fer at verða stóru í framtíðini, so fara teir á Havsbrún at umhuga at byggja út goymslurnar til tær stóru nøgdir av fóduri, sum helst verður talan um.

Uppá fyrispurning um alararnir sjálvir skulu koma eftir fódurinum sigur Andreas Lava Olsen, at helst verður hetta skipað soleiðis, at Havsbrún koyrir fódurið út til alararnar, tá teir skulu brúka tað.

Í lötuni brúka alararnir fyri tað mesta turrfódurpillarar. Her er ein alari í ferð við at fódra

Uttast hyljarnir hjá Bakkafrost. Innast imóti landi sæst stóri royndarhylurin hjá Havsbrún, sum verður brúktur til fódurroyndirnar. Innan í hylinum eru fimm smærri hyljar